

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра конституційного права та теоретико-правових дисциплін

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для виконання аудиторної та самостійної роботи

з дисципліни

«Нотаріат в Україні»

здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 081 «Право»

Біла Церква
2025

УДК: 347.965(477)(075.8)

Затверджено

Науково-методичною комісією Білоцерківського НАУ

Протокол № 6 від «15» квітня 2025 р.

Укладач: Тимошук О.Г., канд. юрид. наук, доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Тимошук О.Г. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Нотаріат в Україні» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / уклад. О.Г. Тимошук. Біла Церква: БНАУ, 2025. 50 с.

Публікація містить рекомендації здобувачам вищої освіти для підготовки до практичних занять з дисципліни «Нотаріат в Україні», структуру та зміст навчальної дисципліни, теоретичні та письмові практичні завдання для підготовки, питання для обговорення, завдання для самостійної роботи, тестові завдання для самоконтролю та рекомендовану літературу.

Видання спрямоване на розвиток компетентностей щодо розуміння системи нотаріату в Україні, а також формування у здобувачів вищої освіти здатності до аналізу та практичного застосування нормативно-правових актів європейського законодавства.

Рецензент:

Обіюх Н.М., канд. юрид. наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Білоцерківського НАУ

Схвалено методичною радою соціально-гуманітарного факультету, протокол №5 від 21 березня 2025 р.

© О.Г. Тимошук, 2025

ЗМІСТ

№ п/п	Назва	Стор.
1.	Передмова	4
2.	Контент змістових модулів	6
3.	Тематичний план навчальної дисципліни	7
4.	Тематика практичних занять	8
5.	Тестові завдання для самоконтролю	36
6.	Орієнтовний перелік питань до заліку	39
7.	Критерії оцінювання результатів навчання здобувача	42
8.	Словник термінів англійською мовою з перекладом з навчальної дисципліни “Нотаріат в Україні”	46
9.	Рекомендовані джерела інформації	48

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Нотаріат в Україні» є важливою складовою професійної підготовки майбутніх правників. Нотаріат відіграє ключову роль у забезпеченні законності, правової визначеності та охороні прав фізичних і юридичних осіб. Його діяльність спрямована на попередження правопорушень, захист законних інтересів громадян та організацій, а також зміцнення правопорядку в державі.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти глибокого розуміння принципів, завдань і функцій нотаріату в Україні, опанування норм законодавства, що регулюють діяльність нотаріальних органів, а також набуття навичок застосування теоретичних знань на практиці.

Успішне опанування курсу надасть студентам: знання щодо правового статусу нотаріусів, їх повноважень, організації нотаріальної діяльності; розуміння порядку вчинення нотаріальних дій, вимог до оформлення документів, принципів відповідальності нотаріусів; практичні навички аналізу та застосування нормативно-правових актів, що регулюють нотаріальну діяльність; компетенції, необхідні для майбутньої професійної діяльності в сфері нотаріату, адвокатури, судочинства чи державного управління.

Важливість вивчення дисципліни зумовлена тим, що нотаріат є невід'ємним елементом правової системи держави, що забезпечує превентивне правосуддя та правову безпеку громадянського обігу. Ґрунтовне знання інституту нотаріату сприяє не лише професійному зростанню, а й підвищенню загального рівня правової культури фахівців у галузі права.

Ці методичні рекомендації допоможуть студентам ефективно засвоїти матеріал, розвинути аналітичне мислення та підготуватися до практичного застосування отриманих знань у сфері нотаріальної діяльності.

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають: *1) загальні компетентності:*

ЗК1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 13. Зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки, технологій.

2) спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

СК 7. Здатність застосовувати знання засад, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК 14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК 15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

Згідно з освітньо-професійною програмою очікуваними результатами вивчення дисципліни є наступні **програмні результати навчання:**

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав 7 людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни «Нотаріат в Україні» полягають у тому, що дана навчальна дисципліна викладається після засвоєння студентами таких навчальних дисциплін, як «Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Цивільне право».

Навчальний план передбачає вивчення дисципліни «Нотаріат в Україні» у наступних формах: лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальна робота. На лекційні заняття виноситься 1/3 матеріалу, який пропонується до вивчення.

Лекційні заняття системно охоплюють весь курс, допомагають здобувачам вищої освіти усвідомити та засвоїти основні положення страхового права в Україні з урахуванням європейського досвіду.

Практичні (семінарські) заняття проводяться як згідно з питаннями, які розглядалися під час лекційних занять, так і за питаннями, які пропонувалися здобувачам вищої освіти для самостійного вивчення. Проведення практичних (семінарських) занять має за мету сформувати у здобувачів компетентності щодо критичного мислення та аналізу правових норм, які регулюють відносини у сфері страхування, зокрема оцінки

правильності застосування законодавства, розв'язання страхових спорів, тлумачення положень страхових договорів та розробки юридично обґрунтованих рішень у сфері страхового права.

КОНТЕНТ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Змістовий модуль 1. Загальні засади нотаріату в Україні

Тема 1.1. Поняття та правова природа нотаріату. Функції та принципи діяльності нотаріату. Нормативно-правова база нотаріальної діяльності

Тема 1.2. Організація нотаріату в Україні. Державний та приватний нотаріат. Повноваження Міністерства юстиції України. Нотаріальні палати та самоврядування нотаріусів

Тема 1.3. Порядок призначення на посаду нотаріуса. Вимоги до кандидата на посаду нотаріуса. Права, обов'язки та відповідальність нотаріуса. Помічник нотаріуса.

Тема 1.4. Професійна етика нотаріусів в Україні.

Змістовий модуль II. Особливості вчинення окремих нотаріальних дій

Тема 2.1. Порядок вчинення нотаріальних дій. Відмова у вчиненні нотаріальної дії

Тема 2.2. Посвідчення прав власності на нерухоме майно: договір купівлі-продажу, договір дарування, договір міни, договір довічного утримання та ін.

Тема 2.3. Засвідчення вірності копій документів та підписів: порядок засвідчення та документи, що підлягають засвідченню

Тема 2.4. Спадкування в Україні. Видача свідоцтва про право на спадщину. Заповіти та їх посвідчення

Тема 2.5. Міжнародний нотаріат. Апостиль та легалізація документів. Нотаріальні дії щодо іноземців

Тема 2.6. Особливості роботи системи нотаріату в умовах воєнного стану в

Україні. Цифровізація нотаріальних послуг.

Тематичний план навчальної дисципліни

«Нотаріат в Україні»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	практичні	індивідуальна робота	самостійна робота
1	2	3	4	6	7
Змістовий модуль I.					
Тема 1.1.	8	2	2	2	2
Тема 1.2	8	2	2	2	2
Тема 1.3	8	2	2	2	2
Тема 1.4	8	2	2	2	2
Всього за модулем 1	32	8	8	8	8
Змістовий модуль II.					
Тема 2.1.	10	2	4	2	2
Тема 2.2	10	2	4	2	2
Тема 2.3	10	2	4	2	2
Тема 2.4	10	2	4	2	2
Тема 2.5	10	2	4	2	2
Тема 2.6	8	2	2	2	2
Всього за модулем 2	58	12	22	12	12
Усього годин	90	20	30	20	20

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні засади нотаріату в Україні

Практичне заняття 1.

Поняття та правова природа нотаріату. Функції та принципи діяльності нотаріату. Нормативно-правова база нотаріальної діяльності

План заняття:

1. Сутність і визначення нотаріату: порівняльний аналіз правових підходів.
2. Історичний розвиток нотаріату: від Римського права до сучасної моделі. Види нотаріальних систем у світі.
3. Нотаріат як інститут превентивного правосуддя. Основні відмінності нотаріату від судової та адвокатської діяльності
4. Нотаріат як гарант правової безпеки громадян та юридичних осіб.
5. Функція державного реєстратора: роль нотаріусів у реєстрації прав власності.
6. Законність як основний принцип нотаріальної діяльності.
7. Неупередженість та об'єктивність у діяльності нотаріуса.

Питання для обговорення:

1. Що таке нотаріат та яка його правова природа?
2. Які є види нотаріальних систем у світі?
3. Які основні функції виконує нотаріат?
4. Які принципи лежать в основі діяльності нотаріату?
5. Які основні нормативно-правові акти регулюють нотаріальну діяльність в Україні?
6. В чому полягає в роботі нотаріуса функція державного реєстратора?
7. Яка роль нотаріату у забезпеченні законності та захисті прав громадян?

Письмові завдання

1. Дайте визначення поняття "нотаріат" та охарактеризуйте його правову природу.

2. Наведіть приклади основних функцій нотаріату та поясніть їхню важливість.
3. Складіть коротку характеристику основних принципів нотаріальної діяльності.
4. Перерахуйте основні нормативно-правові акти, що регулюють діяльність нотаріату, та дайте коротку характеристику кожному.

Завдання для самостійної роботи

1. Напишіть есе (2-3 сторінки) на тему "Роль нотаріату у правовій системі України", обґрунтувавши його значення у забезпеченні правової безпеки громадян та юридичних осіб.
2. Зробіть порівняльний аналіз нотаріальних систем світу (латинська, змішана, англосаксонська). Визначте переваги та недоліки кожної системи, порівняно з українською моделлю.
3. Проаналізуйте Закон України "Про нотаріат" та выпишіть: основні функції нотаріату, принципи діяльності нотаріусів.
4. Складіть таблицю, у якій: Перелічіть основні нормативно-правові акти, що регулюють нотаріальну діяльність та коротко опишіть їхню юридичну силу та значення.

Теми рефератів та доповідей:

1. Історія розвитку нотаріату в Україні та світі.
2. Функції нотаріату в системі захисту прав громадян.
3. Принципи діяльності нотаріату та їх значення у правозастосуванні.
4. Нормативно-правове забезпечення діяльності нотаріату в Україні.
5. Доступність нотаріальних послуг та соціальна функція нотаріату
6. Порівняльний аналіз нотаріальних систем України та країн ЄС.

Література до теми:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141
2. Про нотаріат. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст.383
3. Коротюк О. В. Нотаріат в Україні : навч. посіб. Ірпінь : ОВК, 2023. 606 с.

4. Чижмарь К.І., Павлова Л.М., Журавльов Д. Теоретико-правові основи нотаріату в Україні: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 200 с.
5. Коротюк О. В. Нотаріат в умовах війни : практичний посібник. Київ: ОВК, 2022. 98 с.
6. Поповченко О. І. Енциклопедія захисту нотаріальної діяльності. Харків: ФО-П Лисяк Л.С., 2020. 448 с.
7. Стефанчук, Р. О. Нотаріат в Україні: підручник. Київ: Алерта, 2020. 528 с.
8. Ярмиш, О. Нотаріат в Україні: теорія і практика: підручник. Харків: Право, 2021. 450 с.

Практичне заняття 2.

Організація нотаріату в Україні. Державний та приватний нотаріат. Повноваження Міністерства юстиції України. Нотаріальна палата та самоврядування нотаріусів

План заняття:

1. Система нотаріату в Україні: загальна характеристика.
2. Законодавче регулювання діяльності нотаріусів Державний нотаріат: особливості та функції.
3. Хто може бути державним нотаріусом. Повноваження державних нотаріальних контор.
4. Приватний нотаріат: порядок діяльності та вимоги. Умови отримання права на приватну нотаріальну діяльність.
5. Відмінності між державним і приватним нотаріатом.
6. Повноваження Міністерства юстиції України щодо нотаріату. Контроль та нагляд за діяльністю нотаріусів.
7. Нотаріальна палата України та її роль у самоврядуванні нотаріусів. Функції та завдання Нотаріальної палати.
8. Взаємодія нотаріату з органами влади та міжнародними організаціями.
9. Нотаріальне самоврядування: права та обов'язки нотаріусів. Організація роботи нотаріальних органів самоврядування.

Питання для обговорення:

1. Які органи та посадові особи здійснюють нотаріальну діяльність в Україні?
2. Чим відрізняється державний нотаріус від приватного?
3. Які основні повноваження Міністерства юстиції у сфері нотаріату?
4. Які функції виконує Нотаріальна палата України?
5. Як здійснюється професійне самоврядування нотаріусів?
6. Які вимоги ставляться до осіб, які бажають стати нотаріусами?
7. Які дисциплінарні заходи можуть застосовуватися до нотаріусів за порушення законодавства?
8. Як змінилася організація нотаріату в Україні після реформування законодавства?
9. Які основні проблеми та виклики стоять перед нотаріальною системою в Україні?

Письмові завдання

1. Написати есе на тему: "Приватний та державний нотаріус: порівняльний аналіз".
2. Напишіть як Нотаріальна палата України об'єднує нотаріусів усієї України, працює на підвищення професійних стандартів та захищає права та інтереси нотаріусів в Україні.
3. Проаналізувати Закон України "Про нотаріат" і визначити: порядок організації нотаріальної діяльності та вимоги до нотаріусів.
4. Розв'язати казус: Нотаріус перевищив свої повноваження при посвідченні угоди. Яка відповідальність передбачена законом?
5. Підготувати доповідь про роль Головного управління юстиції у контролі за діяльністю нотаріусів.

Завдання для самостійної роботи

1. Дослідити міжнародний досвід організації нотаріату (Німеччина, Франція, США) та підготувати порівняльний аналіз.
2. Підготувати презентацію на тему: "Взаємодія Міністерства юстиції та Нотаріальної палати України".
3. Знайти судові рішення або юридичні кейси щодо притягнення нотаріусів до відповідальності та проаналізувати їх.
4. Розробити схему організаційної структури нотаріату в Україні (державні та приватні нотаріуси, органи контролю, самоврядування).

Теми рефератів та доповідей:

1. Еволюція нотаріату в Україні: від державного до приватного.
2. Державний контроль та самоврядування нотаріусів: баланс інтересів.
3. Нотаріальна палата України: структура, завдання та повноваження.
4. Порядок доступу до професії нотаріуса в Україні: проблеми та перспективи.
5. Реформа нотаріату в Україні: основні напрями та можливі наслідки.
6. Відповідальність нотаріусів за порушення законодавства: практика застосування.
7. Організація нотаріату в європейських країнах: що варто перейняти Україні?

Література до теми:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141
2. Про нотаріат. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст.383
3. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.02. 2012 р. № 296/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
4. Коротюк О. В. Нотаріат в Україні : навч. посіб. Ірпінь : ОВК, 2023. 606 с.
5. Баранкова В. Законність нотаріальних актів. Право і суспільство. 2021. № 4. С. 28–34.
6. Баранкова В. В. Судовий розгляд справ щодо відшкодування шкоди, заподіяної нотаріусами. Мала енциклопедія нотаріуса. 2020. № 4. С. 109–124.
7. Комаров В. В., Баранкова В. В. Нотаріат України та перспективи його розвитку. Право України. 2020. № 9. С. 43–61.
8. Поповченко О. І. Енциклопедія захисту нотаріальної діяльності. Харків: ФО-П Лисяк Л.С., 2020. 448 с.
9. Стефанчук, Р. О. Нотаріат в Україні: підручник. Київ: Алерта, 2020. 528 с.

Практичне заняття 3.

***Порядок призначення на посаду нотаріуса. Вимоги до кандидата на посаду нотаріуса. Права, обов'язки та відповідальність нотаріуса.
Помічник нотаріуса***

План заняття:

1. Законодавче регулювання порядку призначення нотаріусів.
2. Стажування майбутніх нотаріусів: порядок проходження та обов'язкові вимоги.
3. Кваліфікаційний іспит: процедура складання, зміст тестування, критерії оцінювання.
4. Освітні та професійні вимоги до кандидатів. Обмеження та заборони для осіб, які бажають стати нотаріусами.
5. Загальні права нотаріуса: можливості та межі професійної діяльності.
6. Обов'язки нотаріуса перед клієнтами, державою та професійним співтовариством.
7. Дотримання нотаріальної таємниці: межі та винятки.
8. Відповідальність нотаріуса.
9. Основні функції та завдання помічника нотаріуса.

Питання для обговорення:

1. Чи доцільно запроваджувати додаткові вимоги до кандидатів на посаду нотаріуса?
2. Які етапи професійної підготовки нотаріусів потребують удосконалення?
3. Чи є виправданою висока відповідальність нотаріусів за їхні професійні дії?
4. Як слід удосконалити систему контролю за діяльністю нотаріусів?
5. Чи потрібно розширити повноваження помічників нотаріусів?
6. Які ризики пов'язані з нотаріальною діяльністю та як їх мінімізувати?

Письмові завдання

1. Проаналізувати Закон України "Про нотаріат" та скласти короткий виклад порядку призначення нотаріусів.
2. Підготувати доповідь на тему: "Етичні стандарти нотаріуса: чи потрібно посилювати контроль за їх дотриманням?".
3. Скласти порівняльну таблицю: "Відмінності між нотаріусом та його помічником у правах і обов'язках".

4. Проаналізувати дисциплінарну практику: знайти та описати реальні випадки притягнення нотаріусів до відповідальності.
5. Розв'язати ситуаційне завдання: нотаріус посвідчив угоду купівлі-продажу квартири без перевірки справжності паспорта покупця, який виявився підробленим. Яку відповідальність він може понести?
6. Опишіть проблемні аспекти нотаріальної діяльності та напишіть пропозиції щодо їх вирішення.

Завдання для самостійної роботи

1. Зібрати та узагальнити статистичні дані щодо кількості нотаріусів в Україні, їхнього розподілу між державним і приватним секторами.
2. Підготувати презентацію на тему: "Відповідальність нотаріуса за професійні порушення: український та міжнародний досвід".
3. Провести аналіз судової практики щодо притягнення нотаріусів до відповідальності.
4. Порівняти вимоги до кандидатів у нотаріуси в Україні та інших країнах (наприклад, Франції, Німеччини чи іншої країни ЄС).
5. Написати коротку аналітичну записку (1-2 сторінки) про сучасні виклики, з якими стикаються помічники нотаріусів у процесі професійної діяльності.

Теми рефератів та доповідей:

1. Професія нотаріуса: чи достатні вимоги до кандидатів?
2. Аналіз сучасних вимог до нотаріусів в Україні: порівняння з міжнародною практикою.
3. Чи потрібно реформувати порядок призначення нотаріусів в Україні?
4. Обґрунтування можливих змін у системі підготовки та сертифікації нотаріусів.
5. Права та обов'язки нотаріуса: чи достатньо механізмів контролю за їх виконанням?
6. Оцінка ефективності механізмів відповідальності нотаріусів перед державою та громадянами.
7. Етичні дилеми в діяльності нотаріуса: як зберегти довіру до професії?
8. Дослідження випадків етичних порушень та шляхів їх запобігання.
9. Помічник нотаріуса: старт кар'єри чи обмежена роль?
10. Роль і перспективи розвитку професії помічника нотаріуса.

11. Нотаріус як гарант правової безпеки: відповідальність чи формальність?
12. Аналіз значення професійної відповідальності нотаріуса та її впливу на суспільство.

Література до теми:

1. Про нотаріат. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст.383
2. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.02. 2012 р. № 296/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
3. Правила ведення нотаріального діловодства : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.12.2010 р. № 3253/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-10#Text>
4. Про затвердження Правил професійної етики нотаріусів України. Наказ Міністерства юстиції України № 2039/5 від 07.06.2021
5. Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України: затв. наказом М-ва юстиції України, МЗС України від 27.12.2004 р. № 142/5/310. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-04#Text>
6. Віденська конвенція про дипломатичні зносини : ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 18.04.1961 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_048
7. Чижмарь К.І., Павлова Л.М., Журавльов Д. Теоретико-правові основи нотаріату в Україні: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 200 с.
8. Баранкова В. Законність нотаріальних актів. Право і суспільство. 2021. № 4. С. 28–34.
9. Долинська, М. Консульські установи як учасники українського нотаріального процесу. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. 2019. № 22. С. 41–45.
10. Коротюк О. В. Спадщина з іноземним елементом : практичний посібник. К.: ОВК, 2023. 236 с.
11. Коротюк О. В. Нотаріат в умовах війни : практичний посібник. Київ: ОВК, 2022. 98 с.

12. Стефанчук, Р. О. Нотаріат в Україні: підручник. Київ: Алерта, 2020. 528 с.
13. Шутенко О. В. Нотаріат та нотаріальні дії консульських установ: впровадження змін щодо діяльності консульських установ при здійсненні нотаріальних дій. Journal «ScienceRise: Juridical Science». 2021. № 1(15). С.20–23.

Практичне заняття 4. ***Професійна етика нотаріусів в Україні***

План заняття:

1. Поняття професійної етики нотаріуса та її роль у правовій системі.
2. Основні принципи професійної етики нотаріусів (незалежність, законність, конфіденційність, об'єктивність).
3. Нотаріальна таємниця: межі її збереження та відповідальність за порушення.
4. Конфлікт інтересів у нотаріальній діяльності: шляхи його врегулювання.
5. Дисциплінарна відповідальність нотаріуса за порушення етичних норм.
6. Міжнародні стандарти професійної етики нотаріусів та їх вплив на українську систему.

Питання для обговорення:

1. Чому професійна етика є важливою складовою діяльності нотаріуса?
2. Які принципи етики повинні бути обов'язковими для нотаріусів?
3. У яких випадках нотаріус має право розкрити нотаріальну таємницю?
4. Як уникнути конфлікту інтересів у нотаріальній практиці?
5. Чи достатні заходи відповідальності передбачені для нотаріусів за порушення етичних норм?
6. Які приклади порушень етики нотаріусами можна знайти в судовій практиці України?
7. Чи впливає довіра громадян до нотаріусів на їхню репутацію та розвиток професії?

Письмові завдання

1. Скласти аналітичний огляд: проаналізуйте Правила професійної етики нотаріусів України та визначте його основні положення.
2. Розв'язати ситуаційне завдання: нотаріус отримав запит від правоохоронних органів щодо нотаріальної дії, вчиненої ним місяць тому. Чи має він право розкрити інформацію?
3. Підготувати правовий висновок: як має діяти нотаріус у разі виявлення підроблених документів, наданих клієнтом?
4. Скласти короткий звіт: охарактеризуйте основні види відповідальності нотаріуса за порушення етичних норм та наведіть приклади з практики.
5. Скласти пам'ятку для нотаріусів: Перелік основних правил поведінки нотаріуса в конфліктних або спірних ситуаціях.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати презентацію: "Моральні та правові аспекти професійної діяльності нотаріусів".
2. Проаналізувати судову практику: знайти та дослідити реальні випадки порушення етичних норм нотаріусами.
3. Дослідити міжнародні стандарти нотаріальної етики (наприкладі Німеччини, Франції, Італії) та порівняти їх з українськими нормами.
4. Підготувати аналітичну записку: "Як підвищити рівень довіри громадян до нотаріальної професії?".
5. Розробити рекомендації щодо вдосконалення професійної етики нотаріусів в Україні.

Теми рефератів та доповідей:

1. Професійна етика нотаріуса: моральний обов'язок чи юридична необхідність?
2. Нотаріальна таємниця: баланс між конфіденційністю та вимогами правоохоронних органів.
3. Конфлікт інтересів у нотаріальній діяльності: причини, наслідки та способи запобігання.
4. Відповідальність нотаріусів за порушення етичних норм: український та міжнародний досвід.
5. Чи може нотаріус залишатися неупередженим у складних юридичних справах?

6. Етика нотаріусів та їх роль у формуванні правової культури суспільства.
7. Репутація нотаріуса: як професійна етика впливає на довіру громадян?

Література до теми:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141
2. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України, 2003, №№ 40-44, ст.356
3. Про нотаріат. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст.383
4. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.02. 2012 р. № 296/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
5. Про затвердження Правил професійної етики нотаріусів України. Наказ Міністерства юстиції України № 2039/5 від 07.06.2021
6. Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України: затв. наказом М-ва юстиції України, МЗС України від 27.12.2004 р. № 142/5/310. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-04#Text>
7. Баранкова В. В. Судовий розгляд справ щодо відшкодування шкоди, заподіяної нотаріусами. Мала енциклопедія нотаріуса. 2020. № 4. С. 109–124.
8. Коротюк О. В. Нотаріат в умовах війни : практичний посібник. Київ: ОВК, 2022. 98 с.
9. Поповченко О. І. Енциклопедія захисту нотаріальної діяльності. Харків: ФО-П Лисяк Л.С., 2020. 448 с.
10. Стефанчук, Р. О. Нотаріат в Україні: підручник. Київ: Алерта, 2020. 528 с.

Змістовий модуль II. Особливості вчинення окремих нотаріальних дій

Практичне заняття 5.

Порядок вчинення нотаріальних дій.

Відмова у вчиненні нотаріальної дії

План заняття:

1. Загальні вимоги до вчинення нотаріальних дій.
2. Порядок оформлення та посвідчення правочинів.
3. Вимоги до документів, що подаються нотаріусу.
4. Підстави та процедура відмови у вчиненні нотаріальної дії.
5. Оскарження відмови нотаріуса та правові наслідки.
6. Відповідальність нотаріуса за порушення порядку вчинення нотаріальних дій.

Питання для обговорення:

1. Які основні вимоги до вчинення нотаріальних дій в Україні?
2. У яких випадках нотаріус має право відмовити у вчиненні нотаріальної дії?
3. Які документи необхідні для вчинення різних нотаріальних дій?
4. Як оформляється відмова нотаріуса у вчиненні нотаріальної дії?
5. Які наслідки має незаконна відмова нотаріуса?
6. Як можна оскаржити відмову нотаріуса?
7. Які міжнародні стандарти існують щодо нотаріальних дій?

Письмові завдання

1. Опишіть загальний порядок вчинення нотаріальних дій.
2. Розкрийте підстави відмови у вчиненні нотаріальної дії з прикладами.
3. Складіть зразок постанови про відмову у вчиненні нотаріальної дії.
4. Проаналізуйте судову практику щодо оскарження рішень нотаріусів.
5. Порівняйте нотаріальні системи України та інших країн.
6. Опишіть правові наслідки неправомірної нотаріальної відмови.
7. Розробіть алгоритм дій для особи, яка отримала відмову у нотаріальній дії.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися із законодавчими актами, що регулюють діяльність нотаріату.
2. Дослідити практику вчинення основних нотаріальних дій.
3. Підготувати аналітичну довідку про підстави відмови у вчиненні нотаріальних дій.
4. Вивчити судові рішення щодо оскарження нотаріальних відмов.

5. Провести порівняльний аналіз різних форм нотаріального посвідчення.
6. Описати роль нотаріуса у захисті прав громадян та юридичних осіб.
7. Підготувати схему взаємодії нотаріуса з державними органами.

Теми рефератів та доповідей:

1. Порядок вчинення нотаріальних дій: законодавчі вимоги та практика застосування.
2. Підстави для відмови у вчиненні нотаріальної дії: теорія і практика.
3. Оскарження відмови нотаріуса: судова практика та правові аспекти.
4. Порівняльний аналіз нотаріальних систем різних країн.
5. Відповідальність нотаріуса за порушення порядку вчинення нотаріальних дій.
6. Нотаріальна діяльність як механізм захисту прав громадян.
7. Роль цифрових технологій у нотаріальній діяльності.

Література до теми:

1. Про нотаріат. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст.383
2. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.02. 2012 р. № 296/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
3. Правила ведення нотаріального діловодства : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.12.2010 р. № 3253/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-10#Text>
4. Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України: затв. наказом М-ва юстиції України, МЗС України від 27.12.2004 р. № 142/5/310. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-04#Text>
5. Комаров В. В., Баранкова В. В. Нотаріат України та перспективи його розвитку. Право України. 2020. № 9. С. 43–61.
6. Череватенко І. М. Поняття нотаріальної юрисдикції та її види. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». 2022. № 11. С. 134–142.

Практичне заняття 6.

Посвідчення прав власності на нерухоме майно: договір купівлі-продажу, договір дарування, договір міни, договір довічного утримання та ін.

План заняття:

1. Загальний порядок посвідчення права власності на нерухоме майно нотаріусом.
2. Особливості укладення та нотаріального посвідчення договору купівлі-продажу нерухомості.
3. Правове регулювання та специфіка посвідчення договору дарування нерухомого майна.
4. Договір міни: порядок укладення, нотаріальне посвідчення та правові наслідки.
5. Договір довічного утримання: права та обов'язки сторін, нотаріальне посвідчення.
6. Оскарження правочинів щодо нерухомого майна: судова практика.
7. Нотаріальне посвідчення угод із нерухомістю за участю іноземців.

Питання для обговорення:

1. Які документи необхідні для нотаріального посвідчення договорів щодо нерухомості?
2. Які особливості має договір дарування нерухомості порівняно з іншими угодами? У яких випадках договір міни є вигіднішим за купівлю-продаж?
3. Які правові ризики існують при укладенні договору довічного утримання?
4. Як можна оскаржити договір, укладений щодо нерухомого майна?
5. Які податки та збори сплачуються при посвідченні договорів на нерухомість?
6. Яку роль відіграє нотаріус у захисті прав сторін при укладенні договорів із нерухомістю?

Письмові завдання

1. Описати порядок нотаріального посвідчення договору купівлі-продажу нерухомого майна.
2. Проаналізувати основні положення договору дарування нерухомості.

3. Підготувати зразок договору міни нерухомого майна з поясненнями. Дослідити судову практику щодо визнання договорів нерухомості недійсними.
4. Порівняти правові наслідки договору довічного утримання та договору дарування.
5. Визначити основні вимоги до нерухомого майна, що передається за договором купівлі-продажу.
6. Описати процедуру спадкування нерухомого майна та його нотаріальне оформлення.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися з Цивільним кодексом України щодо договорів, пов'язаних із нерухомістю.
2. Дослідити практику нотаріального посвідчення договорів купівлі-продажу.
3. Підготувати аналітичну довідку про особливості посвідчення договору дарування.
4. Знайти судові рішення про визнання договору довічного утримання недійсним.
5. Провести порівняльний аналіз договірних зобов'язань щодо нерухомого майна в Україні та ЄС.
6. Визначити процедуру розірвання договору міни та його правові наслідки.
7. Дослідити випадки шахрайства при укладенні договорів на нерухомість.

Теми рефератів та доповідей:

1. Посвідчення договору купівлі-продажу нерухомого майна: нотаріальний аспект.
2. Переваги та ризики договору дарування нерухомого майна.
3. Нотаріальне посвідчення договору міни: правові нюанси та судова практика.
4. Особливості договору довічного утримання: плюси та мінуси для сторін.
5. Правові підстави та механізми оскарження договорів щодо нерухомості.

6. Роль нотаріуса у захисті прав сторін при посвідченні угод із нерухомістю.
7. Нотаріальна практика визнання договорів щодо нерухомого майна недійсними.

Література до теми:

1. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України, 2003, №№ 40-44, ст.356
2. Про нотаріат. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст.383
3. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.02. 2012 р. № 296/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
4. Правила ведення нотаріального діловодства : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.12.2010 р. № 3253/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-10#Text>
5. Українське цивільне право. Договірне право: Академічний курс. Львів.ПАІС, 2020. 464с.
6. Коротюк О. В. Нотаріат в Україні : навч. посіб. Ірпінь : ОВК, 2023. 606 с.
7. Поповченко О. І. Енциклопедія захисту нотаріальної діяльності. Харків: ФО-П Лисяк Л.С., 2020. 448 с.
8. Ярмиш, О. Нотаріат в Україні: теорія і практика: підручник. Харків: Право, 2021. 450 с.

Практичне заняття 7.

Засвідчення вірності копій документів та підписів: порядок засвідчення та документи, що підлягають засвідченню

План заняття:

1. Загальний порядок засвідчення вірності копій документів: законодавчі вимоги.
2. Перелік документів, що можуть бути засвідчені нотаріально. Процедура засвідчення справжності підписів фізичних та юридичних осіб.
3. Особливості засвідчення копій офіційних та особистих документів. Відмова у засвідченні вірності копій або підписів: підстави та правові наслідки.

4. Засвідчення електронних копій документів: сучасна нотаріальна практика.
5. Міжнародна практика засвідчення копій документів та підписів.

Питання для обговорення:

1. Які законодавчі акти регулюють засвідчення копій документів та підписів?
2. Які документи не підлягають нотаріальному посвідченню?
3. Чи може нотаріус відмовити у засвідченні копії документа?
4. Які наслідки має засвідчення недостовірної копії документа?
5. Як можна перевірити дійсність засвідченої копії документа?
6. Чим відрізняється засвідчення вірності копії документа від апостилювання?
7. Які переваги та ризики електронного нотаріального засвідчення?

Письмові завдання

1. Опишіть процедуру засвідчення нотаріусом справжності підпису особи.
2. Проаналізуйте, які документи найчастіше підлягають нотаріальному посвідченню.
3. Складіть приклад заяви про засвідчення вірності копії документа. Дослідіть судову практику щодо оскарження засвідчених копій документів.
4. Порівняйте процес засвідчення копій документів в Україні та інших країнах.
5. Підготуйте алгоритм дій особи при втраті посвідченого документа.
6. Опишіть порядок легалізації документів для використання за кордоном.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися із законодавчими нормами щодо засвідчення копій документів.
2. Дослідити практику відмови нотаріусів у засвідченні документів.
3. Підготувати аналіз правових наслідків засвідчення неправдивих документів.
4. Розглянути можливості електронного засвідчення копій документів.

5. Визначити роль нотаріуса у посвідченні документів для виїзду за кордон.
6. Провести порівняльний аналіз засвідчення паперових та електронних копій документів.
7. Дослідити механізми боротьби з фальсифікацією нотаріально засвідчених документів.

Теми рефератів та доповідей:

1. Законодавче регулювання засвідчення вірності копій документів в Україні.
2. Нотаріальне засвідчення підписів: правові підстави та процедура. Міжнародна практика засвідчення копій документів.
3. Особливості засвідчення вірності електронних документів.
4. Оскарження нотаріально засвідчених документів: судова практика.
5. Відповідальність нотаріуса за посвідчення неправдивих документів.
6. Роль засвідчення копій у легалізації документів для міжнародного використання.

Література до теми:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141
2. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України, 2003, №№ 40-44, ст.356
3. Про нотаріат. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст.383
4. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.02. 2012 р. № 296/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
5. Правила ведення нотаріального діловодства : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.12.2010 р. № 3253/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-10#Text>
6. Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України: затв. наказом М-ва юстиції України, МЗС України від 27.12.2004 р. № 142/5/310. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-04#Text>
7. Коротюк О. В. Нотаріат в Україні : навч. посіб. Ірпінь : ОВК, 2023. 606 с.

8. Коротюк О. В. Нотаріат в умовах війни : практичний посібник. Київ: ОВК, 2022. 98 с.
9. Стефанчук, Р. О. Нотаріат в Україні: підручник. Київ: Алерта, 2020. 528 с.
10. Ярмиш, О. Нотаріат в Україні: теорія і практика: підручник. Харків: Право, 2021. 450 с.

Практичне заняття 8.

Спадкування в Україні. Видача свідоцтва про право на спадщину. Заповіти та їх посвідчення

План заняття:

1. Загальні положення про спадкування в Україні: законодавче регулювання та принципи.
2. Черговість спадкування за законом: права спадкоємців різних черг. Заповіт як підстава для спадкування: види заповітів та їх правова сила.
3. Порядок складання та нотаріального посвідчення заповіту.
4. Видача свідоцтва про право на спадщину: процедура та необхідні документи.
5. Оскарження заповіту та визнання його недійсним: судова практика.
6. Спадкові спори та порядок їх вирішення в судовому порядку

Питання для обговорення:

1. Які основні відмінності між спадкуванням за заповітом і за законом?
2. Які вимоги до складання заповіту передбачені законодавством України?
3. У яких випадках спадкоємці можуть бути усунені від спадкування?
4. Які права мають неповнолітні та недієздатні спадкоємці?
5. Як можна оскаржити заповіт та які підстави для його визнання недійсним?
6. Які строки прийняття спадщини та наслідки їх пропуску?
7. Яка роль нотаріуса у процесі спадкування та видачі свідоцтва про право на спадщину?

Письмові завдання

1. Описати порядок прийняття спадщини та строки його здійснення.
2. Підготувати зразок заповіту з урахуванням вимог законодавства.

3. Проаналізувати процедуру видачі свідоцтва про право на спадщину.
4. Дослідити судову практику щодо визнання заповітів недійсними.
5. Описати порядок відмови від спадщини та її правові наслідки.
6. Порівняти особливості спадкування нерухомого та рухомого майна.
7. Розробити алгоритм дій спадкоємця при відкритті спадщини.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися із положеннями Цивільного кодексу України щодо спадкування.
2. Дослідити роль нотаріуса у процесі оформлення спадщини.
3. Підготувати аналіз випадків оскарження заповітів у судовій практиці.
4. Вивчити порядок спадкування за законом та визначити особливості черговості спадкування.
5. Дослідити порядок спадкування обов'язкової частки у спадщині.
6. Ознайомитися з процедурами оформлення спадкових прав за участю іноземців.
7. Підготувати схему дій для спадкоємців у разі наявності боргів у спадкодавця.

Теми рефератів та доповідей:

1. Порядок спадкування за законом та заповітом в Україні.
2. Види заповітів та їх правове значення.
3. Роль нотаріуса у процесі видачі свідоцтва про право на спадщину.
4. Оскарження заповіту: правові підстави та судова практика.
5. Спадкування боргів спадкодавця: права та обов'язки спадкоємців.
6. Спадкування за правом представлення та право на обов'язкову частку.
7. Міжнародне спадкування: особливості та проблеми правозастосування.

Література до теми:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141
2. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України, 2003, №№ 40-44, ст.356
3. Про нотаріат. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст.383

4. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.02. 2012 р. № 296/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
11. Правила ведення нотаріального діловодства : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.12.2010 р. № 3253/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-10#Text>
12. Коротюк О. В. Нотаріат в Україні : навч. посіб. Ірпінь : ОВК, 2023. 606 с.
13. Коротюк О. В. Спадщина з іноземним елементом : практичний посібник. К.: ОВК, 2023. 236 с.
14. Коротюк О. В. Нотаріат в умовах війни : практичний посібник. Київ: ОВК, 2022. 98 с.
15. Стефанчук, Р. О. Нотаріат в Україні: підручник. Київ: Алерта, 2020. 528 с.
16. Ярмиш, О. Нотаріат в Україні: теорія і практика: підручник. Харків: Право, 2021. 450 с.

Практичне заняття 9.

Міжнародний нотаріат. Апостиль та легалізація документів. Нотаріальні дії щодо іноземців

План заняття:

1. Міжнародний нотаріат: правові засади та основні принципи.
2. Апостиль та легалізація документів: процедура та правове значення.
3. Нотаріальні дії щодо іноземців: правові підстави та порядок здійснення.
4. Особливості посвідчення договорів за участю іноземних громадян.
5. Видача довіреностей для використання за кордоном: вимоги та процедура.
6. Спадкові справи за участю іноземців: нотаріальні аспекти.
7. Порівняльний аналіз систем нотаріату в Україні та інших країнах.

Питання для обговорення:

1. Які відмінності між апостилем та консульською легалізацією документів?
2. Які нотаріальні дії можуть вчинятися щодо іноземців в Україні?

3. Як підтверджується дійсність українських документів для використання за кордоном?
4. Які правові ризики існують при нотаріальному посвідченні документів для іноземців?
5. Які особливості мають нотаріальні дії, якщо документ складений іноземною мовою?
6. Чи можуть іноземці успадковувати майно в Україні?

Письмові завдання

1. Описати порядок проставлення апостиля на офіційних документах.
2. Порівняти процедуру апостилювання та консульської легалізації документів.
3. Скласти зразок заяви для нотаріального посвідчення документів іноземцем.
4. Проаналізувати випадки оскарження нотаріальних дій, вчинених щодо іноземців.
5. Дослідити правові підстави визнання українських документів за кордоном.
6. Описати порядок видачі довіреності іноземцям для використання в Україні.
7. Визначити особливості оформлення спадщини для нерезидентів.

Завдання для самостійної роботи

1. Дослідити законодавство України про нотаріальні дії щодо іноземців.
2. Підготувати порівняльний аналіз системи нотаріату в Україні та ЄС.
3. Вивчити судову практику щодо оскарження нотаріальних дій щодо іноземців.
4. Дослідити особливості укладення міжнародних договорів через нотаріуса.
5. Ознайомитися з процедурами перекладу та нотаріального посвідчення іноземних документів.
6. Дослідити порядок видачі українцями довіреностей для використання за кордоном.

Теми рефератів та доповідей:

1. Апостиль та легалізація документів: міжнародні стандарти та практика України.

2. Нотаріальні дії щодо іноземців: законодавче регулювання та особливості.
3. Порядок спадкування в Україні за участю іноземних громадян.
4. Відмінності між нотаріальними системами України та країн ЄС.
5. Роль нотаріуса у міжнародних правовідносинах.
6. Консульська легалізація документів: порядок та юридичне значення. Оскарження нотаріальних дій за участю іноземних громадян: судова практика.

Література до теми:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141
2. Про нотаріат. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст.383
3. Про дипломатичну службу. Закон України. Відомості Верховної Ради, 2018, № 26, ст.219
4. Про приєднання до Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 2002, № 23, ст.153
5. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.02. 2012 р. № 296/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
6. Правила ведення нотаріального діловодства : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.12.2010 р. № 3253/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-10#Text>
7. Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України: затв. наказом М-ва юстиції України, МЗС України від 27.12.2004 р. № 142/5/310. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-04#Text>
8. Віденська конвенція про дипломатичні зносини : ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 18.04.1961 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_048
9. Віденська конвенція про консульські зносини : ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 24.04.1963 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047#Text

10. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів : від 10.01.2002. № 995_082. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_082#Text
11. Долинська, М. Консульські установи як учасники українського нотаріального процесу. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. 2019. № 22. С. 41–45.
12. Коротюк О. В. Спадщина з іноземним елементом : практичний посібник. К.: ОВК, 2023. 236 с.
1. Коротюк О. В. Нотаріат в умовах війни : практичний посібник. Київ: ОВК, 2022. 98 с.

Практичне заняття 10.

Особливості роботи системи нотаріату в умовах воєнного стану в Україні. Цифровізація нотаріальних послуг

План заняття:

1. Нормативно-правова база нотаріальної діяльності в умовах воєнного стану.
2. Обмеження та зміни в порядку вчинення нотаріальних дій під час воєнного стану.
3. Дистанційне надання нотаріальних послуг: сучасні виклики та перспективи.
4. Цифровізація нотаріату: електронний документообіг, електронні довіреності та підпис.
5. Спрощений порядок оформлення спадкових прав та майнових угод у воєнний період.
6. Особливості нотаріальних дій за відсутності доступу до реєстрів та інших державних баз даних.
7. Перспективи розвитку нотаріату в Україні після завершення воєнного стану.

Питання для обговорення:

1. Які нормативно-правові акти регулюють роботу нотаріату в умовах воєнного стану?
2. Як змінився порядок вчинення нотаріальних дій у зонах активних бойових дій?

3. Які нотаріальні послуги можна отримати дистанційно в умовах воєнного стану?
4. Які ризики існують у сфері нотаріату через тимчасову недоступність державних реєстрів?
5. Як працюють електронні документи та цифровий підпис у нотаріальній діяльності?
6. Які міжнародні практики цифровізації нотаріату можуть бути впроваджені в Україні?
7. Як впливає воєнний стан на спадкові справи та майнові угоди?

Письмові завдання

1. Описати законодавчі зміни щодо нотаріату в умовах воєнного стану.
2. Проаналізувати основні проблеми, з якими стикаються нотаріуси під час війни.
3. Дослідити цифрові інструменти, які використовуються в нотаріальній діяльності.
4. Підготувати зразок електронної довіреності та пояснити порядок її посвідчення.
5. Розглянути практичні кейси нотаріальних дій в умовах воєнного стану.
6. Визначити правові механізми захисту прав громадян через нотаріат у період війни.
7. Розробити пропозиції щодо покращення цифровізації нотаріальних послуг в Україні.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися із Законом України "Про нотаріат" та його змінами в умовах воєнного стану.
2. Дослідити Постанову Кабінету Міністрів щодо особливостей нотаріату у воєнний час.
3. Вивчити міжнародний досвід цифрового нотаріату та порівняти з українським. Дослідити порядок роботи нотаріусів у тимчасово окупованих територіях.
4. Проаналізувати можливості використання блокчейн-технологій у нотаріальній діяльності.
5. Ознайомитися з правилами використання електронного підпису для нотаріальних документів.

6. Дослідити перспективи впровадження онлайн-нотаріату в Україні.

Теми рефератів та доповідей:

1. Робота нотаріусів в умовах воєнного стану: проблеми та шляхи вирішення.
2. Державні реєстри та їх функціонування під час війни: вплив на нотаріальну діяльність.
3. Електронний документообіг у сфері нотаріату: сучасний стан і перспективи.
4. Особливості оформлення спадкових справ у період воєнного стану.
5. Цифровий нотаріат: можливості, виклики та майбутнє в Україні.
6. Використання блокчейн-технологій у нотаріальній діяльності.
7. Міжнародний досвід цифровізації нотаріальних послуг та його адаптація в Україні.

Література до теми:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141
2. Про нотаріат. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст.383
3. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.02. 2012 р. № 296/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
4. Правила ведення нотаріального діловодства : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.12.2010 р. № 3253/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-10#Text>
5. Коротюк О. В. Нотаріат в Україні : навч. посіб. Ірпінь : ОВК, 2023. 606 с.
6. Баранкова В. Законність нотаріальних актів. Право і суспільство. 2021. № 4. С. 28–34.
2. Коротюк О. В. Нотаріат в умовах війни : практичний посібник. Київ: ОВК, 2022. 98 с.
3. Гуменюк, В. В. Етапи історичного розвитку нотаріату в епоху цифровізації. Аналітично-порівняльне правознавство, 2025, С.782-788.
4. Долинська М.С. До питання впровадження в Україні засадничих принципів системи е-нотаріату. Науковий вісник Львівського

державного університету внутрішніх справ (серія юридична), 2023, С.89-98.

5. Тимошук О. Г. Захист прав і свобод людини і громадянина через призму діяльності інституту нотаріату в Україні в умовах війни. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 5. - С. 195-197.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Який основний закон регулює нотаріальну діяльність в Україні?

- А) Цивільний кодекс України
Б) Закон України "Про нотаріат"
В) Закон України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність"
Г) Конституція України

2. Хто здійснює контроль за діяльністю нотаріусів?

- А) Верховний Суд України
- Б) Міністерство юстиції України
- В) Нотаріальна палата України
- Г) Органи місцевого самоврядування

3. Які нотаріуси можуть працювати в Україні?

- А) Державні та приватні
- Б) Тільки державні
- В) Тільки приватні
- Г) Тільки нотаріуси, що працюють у судах

4. Яка з цих осіб не може бути нотаріусом?

- А) Громадянин України
- Б) Особа, яка має вищу юридичну освіту
- В) Особа без досвіду роботи у сфері права
- Г) Особа, яка склала кваліфікаційний іспит

5. Який стаж роботи у сфері права потрібен для призначення нотаріусом?

- А) 1 рік
- Б) 3 роки
- В) 6 років
- Г) 10 років

6. Який з принципів не є основним у діяльності нотаріату?

- А) Законність
- Б) Об'єктивність
- В) Політична нейтральність
- Г) Незалежність

7. Що не входить до повноважень нотаріуса?

- А) Засвідчення копій документів
- Б) Видача судових рішень
- В) Посвідчення договорів
- Г) Оформлення спадкових прав

8. Що може бути підставою для відмови у вчиненні нотаріальної дії?

- А) Відсутність у нотаріуса бажання здійснювати дію
- Б) Невідповідність поданих документів вимогам закону
- В) Прохання іншої особи не здійснювати дію
- Г) Відсутність доступу до інтернету

9. Який вид заповіту не передбачений законодавством України?

- А) Закритий заповіт
- Б) Заповіт у надзвичайних умовах
- В) Колективний заповіт
- Г) Спеціальний заповіт

10. Що таке апостиль?

- А) Види нотаріальних послуг
- Б) Спосіб легалізації документів для міжнародного використання
- В) Оформлення спадщини
- Г) Особливий вид довіреності

11. Хто має право отримати свідоцтво про право на спадщину?

- А) Будь-яка особа, яка знала спадкодавця
- Б) Лише родичі спадкодавця
- В) Спадкоємці за законом та заповітом
- Г) Особа, яка проживала разом зі спадкодавцем

12. Яка максимальна кількість спадкоємців може бути зазначена в одному заповіті?

- А) Один спадкоємець
- Б) Два спадкоємці
- В) Не обмежено
- Г) Тільки родичі першого ступеня споріднення

13. Які документи необхідні для посвідчення договору купівлі-продажу нерухомого майна?

- А) Лише паспорт покупця
- Б) Паспорт та ідентифікаційний код сторін, правовстановлюючі документи на нерухомість
- В) Достатньо усної домовленості між сторонами
- Г) Тільки технічний паспорт на об'єкт

14. Договір міни – це...

- А) Передача нерухомості у дарунок
- Б) Обмін одного майна на інше
- В) Договір на користування майном
- Г) Продаж майна через аукціон

15. У яких випадках необхідно засвідчувати справжність підпису?

- А) При поданні заяви про прийняття спадщини
- Б) При нотаріальному посвідченні договору купівлі-продажу
- В) При отриманні паспорта
- Г) При оформленні податкової декларації

16. Яка країна НЕ входить до Гаазької конвенції 1961 року про апостиль?

- А) США
- Б) Україна
- В) Канада
- Г) Німеччина

17. Яка установа видає апостиль в Україні?

- А) Міністерство юстиції України
- Б) Верховний Суд
- В) Державна податкова служба
- Г) Нотаріальна палата України

18. Який договір передбачає обов'язок утримувати особу довічно?

- А) Договір міни
- Б) Договір купівлі-продажу
- В) Договір довічного утримання
- Г) Договір дарування

19. Який орган відповідає за цифровізацію нотаріальних послуг в Україні?

- А) Міністерство цифрової трансформації України
- Б) Міністерство юстиції України
- В) Верховна Рада України
- Г) Генеральна прокуратура

20. Що є підставою для відмови в оформленні електронної довіреності?

- А) Відсутність доступу до електронного підпису
- Б) Відсутність у нотаріуса бажання її посвідчити
- В) Заперечення родичів особи, яка складає довіреність
- Г) Відсутність квитанції про сплату послуг

**Орієнтовний перелік питань до заліку з дисципліни
«Нотаріат в Україні»**

1. Що таке нотаріат і яка його правова природа?
2. Які функції виконує нотаріат в Україні?
3. Назвіть основні принципи діяльності нотаріату.
4. Які нормативно-правові акти регулюють діяльність нотаріату в Україні?
5. Які особливості правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні?
6. У чому різниця між державним та приватним нотаріатом?
7. Які повноваження має Міністерство юстиції України щодо нотаріату?

8. Які функції виконує Нотаріальна палата України?
9. Як здійснюється самоврядування нотаріусів?
10. Які вимоги висуваються до кандидата на посаду нотаріуса?
11. Який порядок призначення особи на посаду нотаріуса?
12. Які права має нотаріус під час виконання своїх обов'язків?
13. Які основні обов'язки нотаріуса?
14. Яку відповідальність несе нотаріус за порушення законодавства?
15. Які функції виконує помічник нотаріуса?
16. Які основні засади професійної етики нотаріусів в Україні?
17. Які види порушень етичних норм можуть бути підставою для дисциплінарної відповідальності нотаріуса?
18. Як здійснюється контроль за дотриманням нотаріусами професійної етики?
19. Які обмеження встановлені для нотаріусів щодо підприємницької діяльності?
20. Які основні принципи нотаріальної таємниці?
21. Особливості вчинення окремих нотаріальних дій. Який порядок вчинення нотаріальних дій в Україні?
22. У яких випадках нотаріус має право відмовити у вчиненні нотаріальної дії?
23. Які документи необхідні для посвідчення договору купівлі-продажу нерухомого майна?
24. Які особливості нотаріального посвідчення договору дарування нерухомості?
25. Що таке договір міни і які вимоги до його посвідчення?
26. Які основні умови укладення договору довічного утримання?
27. Який порядок засвідчення вірності копій документів нотаріусом?
28. Які документи можуть підлягати засвідченню нотаріусом?
29. Як засвідчується справжність підпису на документах?
30. Які особливості має нотаріальне засвідчення електронних документів?
31. Який порядок видачі свідоцтва про право на спадщину?
32. Які документи необхідні для відкриття спадкової справи?
33. Що таке заповіт і які його основні види?
34. Які вимоги висуваються до форми заповіту?
35. Які підстави для визнання заповіту недійсним?
36. Що таке апостиль і в яких випадках він використовується?

37. Чим відрізняється апостиль від консульської легалізації?
38. Які нотаріальні дії можуть бути вчинені щодо іноземців в Україні?
39. Які особливості має посвідчення угод за участю іноземних громадян?
40. Як здійснюється спадкування нерухомого майна іноземцями в Україні?
41. Які зміни у нотаріальній діяльності відбулися через введення воєнного стану?
42. Які нормативні акти регулюють нотаріальну діяльність в умовах воєнного стану?
43. Як вплинула цифровізація на роботу нотаріату в Україні?
44. Що таке електронний документообіг у сфері нотаріату?
45. Які переваги та ризики цифрових нотаріальних послуг?
46. Як працюють електронні довіреності та електронний підпис у нотаріальній практиці?
47. Які особливості має ведення спадкових справ у період воєнного стану?
48. Як працюють нотаріуси у зонах активних бойових дій?
49. Які цифрові технології можуть бути використані для покращення нотаріальної діяльності?
50. Як можуть бути впроваджені блокчейн-технології у нотаріаті України?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає поточне, тематичне оцінювання (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль (усього 2).

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором здобувачів вищої освіти;
- виконання творчих завдань на основі перегляду медіатекстів (лекцій

іноземною мовою) з теми обговорення тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

По завершенню семестру – залік.

Засоби оцінювання результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Нотаріат в Україні» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне усне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- аналітичні звіти, доповіді, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність здобувача в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті здобувач отримує за виконані задачі, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести в системі БНАУ Moodle.

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за 4-рівневою шкалою

Показники, бал	Критерії оцінювання
«Відмінно», 5	Завдання виконано у повній мірі. Здобувач вищої освіти демонструє вміння аналізувати і оцінювати психолого-педагогічне і методичне явище, процеси, при цьому застосовує методи індукції та дедукції, узагальнення у ході аналізу конкретних ситуацій, вміє робити самостійні висновки, інтерпретувати й критично осмислювати, обґрунтувати свої твердження.

«Добре», 4	Завдання у цілому виконано на 75 % обсягу, проте є певні недоліки у виконанні роботи – ознаки неповноти, недостатньої аналітичності та критичності, фактичні помилки, недостатність розуміння опрацьованого матеріалу. Здобувач вищої освіти здебільшого виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, робити самостійні висновки.
«Задовільно», 3	Завдань виконано частково, не більше ніж на 60 %. Подаються розрізнені факти, називаються психолого-педагогічні та методичні явища, однак слабо виявлено при цьому здатність аналізувати й інтерпретувати опрацьований матеріал. Здобувач вищої освіти не повною мірою орієнтується у виявлених фактах, недостатньо обґрунтовує твердження та висновки.
«Незадовільно», 2	Здобувач вищої освіти не виконав 60 % завдання. Порушено факти, виявлено невміння аналізувати дидактико-методичні явища, факти, події, нездатність робити самостійні висновки та їх обґрунтувати.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих балів і переводиться у 100-бальну шкалу за формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5} \quad БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

$$БПК = \frac{САЗ \times \max Пк}{5}$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих здобувачем балів (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю. Відсутність на занятті без його опрацювання у формулі береться за «0».

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	залік	Загальний бал
Максимальний бал	10	20	10	20 (10 x 2)	40	100

Перелік наочно-технічних засобів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа Інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-правова база (директиви, регламенти ЄС, рішення Європейського Суду): офіційний сайт європейського законодавства EUR-Lex, офіційний сайт Європейського Союзу europa.eu, сайт Європейського агентства з навколишнього середовища eea.europa.eu, інтернет-ресурси, періодичні видання, матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Youtube та публічні відеолекції іноземною мовою в записі.
3. Роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.
4. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка Padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
5. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, освітня платформа BNAU MOODLE, Google Classroom.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (ПК/ноутбук + мультимедійний проектор), Wi-Fi.
- дистанційного: мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

**Словник термінів англійською мовою з перекладом
з навчальної дисципліни “Нотаріат в Україні”**

1. Нотаріат – Notary system
2. Нотаріус – Notary (civil-law notary)
3. Приватний нотаріус – Private notary
4. Державний нотаріус – State notary
5. Нотаріальна дія – Notarial act
6. Нотаріальне посвідчення – Notarial certificate
7. Посвідчення договору – Document attestation
8. Посвідчення заповіту – Attestation of will
9. Засвідчення справжності підпису – Signature authentication
10. Засвідчення копій документів – A notarized copy

11. Нотаріальна таємниця – Notarial secrecy
12. Спадковий договір – Inheritance contract
13. Довіреність – Notarized power of attorney
14. Відмова від спадщини – Refusal of inheritance
15. Спадкове право – Inheritance law
16. Оформлення спадщини – Inheritance registration
17. Шлюбний договір – Marriage contract
18. Договір дарування – Donation agreement
19. Договір купівлі-продажу – Purchase and sale agreement
20. Засвідчення перекладу – Translation verification
21. Апостиль – Apostille
22. Легалізація документів – Legalization of documents
23. Державне мито – State duty
24. Єдиний реєстр нотаріальних дій – Unified register of notarial acts
25. Вчинення протесту векселя – Protesting of notes and bills
26. Нотаріальний округ – Notarial district
27. Підписання угоди – Signing of an agreement
28. Нотаріальна палата України – Notarial Chamber of Ukraine
29. Виконавчий напис нотаріуса – Executive inscription by a notary
30. Акт прийому-передачі – Delivery and acceptance certificate

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141
2. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України, 2003, №№ 40-44, ст.356
3. Про нотаріат. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст.383
4. Про дипломатичну службу. Закон України. Відомості Верховної Ради, 2018, № 26, ст.219
5. Про приєднання до Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів. Закон України. Відомості Верховної Ради України, 2002, № 23, ст.153

6. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.02. 2012 р. № 296/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
7. Правила ведення нотаріального діловодства : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.12.2010 р. № 3253/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-10#Text>
8. Про затвердження Правил професійної етики нотаріусів України. Наказ Міністерства юстиції України № 2039/5 від 07.06.2021
9. Українське цивільне право. Договірне право: Академічний курс. Львів. ПАІС, 2020. 464с.
10. Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України: затв. наказом М-ва юстиції України, МЗС України від 27.12.2004 р. № 142/5/310. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-04#Text>
11. Віденська конвенція про дипломатичні зносини : ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 18.04.1961 р. Офіц. сайт Верховної Ради України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_048
12. Віденська конвенція про консульські зносини : ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 24.04.1963 р. Офіц. сайт Верховної Ради України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047#Text
13. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів : від 10.01.2002. № 995_082. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_082#Text

Допоміжна література:

6. Коротюк О. В. Нотаріат в Україні : навч. посіб. Ірпінь : ОВК, 2023. 606 с.
7. Чижмарь К.І., Павлова Л.М., Журавльов Д. Теоретико-правові основи нотаріату в Україні: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 200 с.
8. Баранкова В. Законність нотаріальних актів. Право і суспільство. 2021. № 4. С. 28–34.
9. Баранкова В. В. Судовий розгляд справ щодо відшкодування шкоди, заподіяної нотаріусами. Мала енциклопедія нотаріуса. 2020. № 4. С. 109–124.

10. Долинська, М. Консульські установи як учасники українського нотаріального процесу. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. 2019. № 22. С. 41–45.
11. Коломієць Я. Л. Поняття «безспірність заборгованості» при вчиненні виконавчого напису нотаріусом у судовій практиці. Науковий вісник публічного і приватного права. Збірник наукових праць. Випуск 5. К.: Науково-дослідний інститут публічного права, 2020. С. 71–78.
12. Коломієць Я. Л. Реалізація процесуальної складової принципу законності при вчиненні виконавчого напису нотаріусом. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 6. С. 109–114.
13. Комаров В. В., Баранкова В. В. Нотаріат України та перспективи його розвитку. Право України. 2020. № 9. С. 43–61.
14. Коротюк О. В. Спадщина з іноземним елементом : практичний посібник. К.: ОВК, 2023. 236 с.
15. Коротюк О. В. Нотаріат в умовах війни : практичний посібник. Київ: ОВК, 2022. 98 с.
16. Поповченко О. І. Енциклопедія захисту нотаріальної діяльності. Харків: ФО-П Лисяк Л.С., 2020. 448 с.
17. Стефанчук, Р. О. Нотаріат в Україні: підручник. Київ: Алерта, 2020. 528 с.
18. Череватенко І. М. Поняття нотаріальної юрисдикції та її види. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». 2022. № 11. С. 134–142.
19. Череватенко І. М. Принцип законності та обґрунтованості нотаріальних актів щодо посвідчення безспірних прав Liber Amicorum Вячеслав Комаров / за ред. Т. Комарової. Харків : Право, 2020. С. 1147–1156.
20. Шутенко О. В. Нотаріат та нотаріальні дії консульських установ: впровадження змін щодо діяльності консульських установ при здійсненні нотаріальних дій. Journal «ScienceRise: Juridical Science». 2021. № 1(15). С. 20–23.
21. Ярмиш, О. Нотаріат в Україні: теорія і практика: підручник. Харків: Право, 2021. 450 с.
22. Гуменюк, В. В. Етапи історичного розвитку нотаріату в епоху цифровізації. Аналітично-порівняльне правознавство, 2025, С. 782–788.

23. Долинська М.С. До питання впровадження в Україні засадничих принципів системи е-нотаріату. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія юридична), 2023, С.89-98.
24. Тимошук О. Г. Правове регулювання та розвиток суспільства: забезпечення захисту прав і свобод громадян в Україні в умовах євроінтеграції. Перспективи розвитку суспільно-гуманітарних наук в умовах євроінтеграції : Матеріали Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (БНАУ, 11-12 квітня 2024 р.). Біла Церква, 2024. С. 37-40.
25. Тимошук О. Г. Захист прав і свобод людини і громадянина через призму діяльності інституту нотаріату в Україні в умовах війни. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 5. - С. 195-197.

Тимошук О.Г. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Нотаріат в Україні» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / уклад. О.Г. Тимошук. Біла Церква: БНАУ, 2025. ____ с.

Тимошук Олеся Григорівна

*Редактор О.О. Грушко
Комп'ютерний набір:
Комп'ютерна верстка:*

Здано до складання
Підписано до друку
Формат 60×84 Ум. друк. арк. Тираж .
Зам. Ціна

Сектор оперативної поліграфії РВІКВ БНАУ
09117, м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01